

KBG1 Sturen op Basisafvoer: Sessie A technische maatregelen

Datum: 11/04/2011

Verslaglegging: Dimmie Hendriks

Aanwezig: Cornee de Leeuw, Corine Geujen, Thomas de Meij, Chris van Rens, Rob van Dongen, Gert van Houten, Dimmie Hendriks.

Aanwezigen sessie B: Karel Hesselink, Hille Kraak, Jan Leunk, Sylvie Meijre, Michelle Berg, Bas Worm, Matthijs van den Brink, Tom Grobbe, Johan Elshof, Saskia Hommes

Afwezig: Teun Spek, Hedwig van Putten

Is de basisafvoer-situatie echt veranderd?

- Welke historische data is beschikbaar?
 - Zijn er watermolens in het gebied en zo ja, op welke afvoer zijn deze gedimensioneerd?
 - Thomas: in waterlopen in Overijssel werden boten in de zomer vroeger stapsgewijs getransporteerd m.b.v. verplaatsbare stuwen om voldoende diepgang te creëren steeds verder stroomafwaarts.
 - Zijn er andere data / anekdotes van voor de jaren '60?

Definitie en bepaling basisafvoer

Het is hierbij van belang dat je de juiste parameter kiest voor het probleem dat je wilt begrijpen / aanpakken:

- voor aquatische ecologie is het belangrijk om naar stroomsnelheid en droogval te kijken.
- Voor de landbouw (beregening) is het van belang om naar watervoerendheid te kijken i.r.t. het beregeningsverbod.
 - Het is waarschijnlijk goed om zowel het aantal dagen droogval (stilstaand water) en een maat voor de basisafvoer mee te nemen (bv. 1/100Q).

Herverdeling oppervlaktewater

Chris: je moet vaak keuzes maken, vaak gaat dat pragmatisch: wie het meeste aan de bel trekt krijgt meer oppervlaktewater. Bij ons (Aa&Maas) zijn dit de boeren. Gert: Bij Rijn&IJssel speelt dit ook, maar hier zijn het juist de natuurbeheerders die het hardste roepen en het meeset water krijgen bij de herverdeling.

Effect landbouw

Jan Leunk: effect landbouw is breder dan alleen drainage en beregening. Versterking van de verdamping zorgt ook voor een sterke vermindering van de grondwateraanvulling. Herverkaveling, structuur zijn ook van belang.

Drainage-afstand en waterconservering

- Vergroten drainage-afstand heeft waarschijnlijk sterk effect → vernatting gebied.
- Corine: Natuurmonumenten past dit heel vaak toe in natuurgebieden om te vernatten.
- Opvallend is dat er binnen de groep twee ideeën leven over vernatten van terrestrisch gebied (waterconservering) en versterken van basisafvoer: sommigen zijn van mening dat dit elkaar tegenwerkt (oa. Gert), anderen denken dat dit elkaar juist versterkt (oa. Corine en Dimmie).
Het zal belangrijk zijn dit inzichtelijk te maken!!

Beekprofiel

- Ecologisch knutselen aan beken doe je alleen in beekdalen waar voldoende water is.
- Beekprofiel heeft weinig effect op het verbeteren van de basisafvoer.

Inlaat RWZI-water

- Ook in andere gebieden is RWZI-water een bron van (basis)afvoer, echter RWZI water wordt van oudsher vrij ver stroomafwaarts geloosd. Daarom is er vaak niet de mogelijkheid om RWZI-water bij te laten dragen in de watervoerendheid van bovenlopen van beken.
- Thomas: is het mogelijk de kwaliteit van het RWZI-water geschikt te maken voor natuurdoelen? En kan dit tegen een redelijke prijs? Anders is het waarschijnlijk niet haalbaar.

Andere factoren voor in modelberekeningen / gevoeligheidsanalyse:

- Ander type vegetatie natuur: bv naaldbos naar loofbos (minder verdamping)
- Ander type landbouwgewas (minder verdamping)
- Verhogen bodems waterlopen → wat is effect??
- Effect lobstuwjtjes (zie ook praatje van Michelle Berg)
- Effect peilgestuurde drainage; Rob: een groot deel van het R&D beheergebied heeft te steile hellingen om dit te kunne doen.
- Corine: in plaats van alles met het model door te rekenen is het ook waardevol om een conceptueel model van bepaalde ingrepen te maken. Dit is ook waardevol in het bewustwordingsproces.

Tips referentiestudies:

- Klimaatstudie Aa en Maas (Chris van Rens)
- Thomas: er is een studie gedaan naar effecten van andere landbouwgewassen op verdamping /grondwateraanvulling.
- Thomas: studie naar effect van lobstuwjtjes in Noord-Brabant.

Overig

- Chris: bewustwording is van groot belang als je maatregelen wilt doorvoeren. Belangrijker vaak dan een complete technische onderbouwing.
- Corine: conceptuele modellen kunnen ook bijdragen aan het bewustwordingsproces.

Waarover zou je bij de volgende SoB KBG-bijeenkomst meer willen horen?

- Gert: wat zijn de effecten van ingrepen op basisafvoer én grondwater (gaat waterconservering wel of niet samen met versterken van basisafvoer?). Ik ben ook geïnteresseerd in de modeltechnische achtergronden van de analyses.
- Thomas: mijn stelling is dat conserveren van water in het landbouwgebied na de periode van landbewerking (mei/juni) geen zin meer heeft voor het versterken van basisafvoer. Ik zou het interessant vinden om meer te horen over het voorbeeld in Brabant (onderzoeksrapport beschikbaar?).
- Cornee: Ik ben benieuwd naar verschillen in basisafvoer tussen verschillende typen gebieden.
- Chris: Wat is het effect van boerenstuwjtjes? Is hiermee winst te behalen?
- Corine: Interactie tussen beekbodempophoging en basisafvoer. Dit kan ook meer conceptueel en/of aan de hand van voorbeelden uit andere gebieden.

Een deel van deze punten kunnen we meenemen in onze analyses. Voor andere onderwerpen kunnen we sprekers uit andere gebieden uitnodigen.